

NεεMI

Sa ko kpī su Nεεmin tirerun gari bōnu ko ita.

Gbiikaa, Yerusalemun gbāraru bana. Babilonin sina bokowa u Nεεmi gōra u ka sōmbu te kpara. U maa gāa dabinu sōnwa sāraru swaa sō ka maa ben tiin wāasinaan swaa sō.

Yiruse, Esidarasi u tōmbu Yinni Gusunōn wooda garia, ma tōn be kpuro ba ben toranu wa, ma ba nin suuru bikia ba ka Gusunō arukawani kpara bōku.

Itase, ya sun sōmō ma Nεεmi u sāa kpara Yudaba sō. Ye ya sāa gāa girinu win wāaru sō, yera u tii Gusunō wē mam mam. Wiya u ra Gusunō kanε saa kpuro.

Tire ten kpunaa

1. Ba Yerusalemun gbāraru bana, wiru 1n di sere wiru 7.
2. Ba Yinni Gusunōn woodaba gara ma ba ka nūn arukawani kpara bōku, wiru 8n di sere wiru 10.
3. Ye Nεεmi u kuan sukum, wiru 11n di sere wiru 13.

Nεεmi u Yerusalemun labaari nua

¹ Gari yi Nεεmi Hakalian bii u yoru, yi wee. U nεε, Aatasēsin bandun wōō yēnduse sō, gen suru nōōba nneεe sōra nε Nεεmi na wāa wuu bōkō ge ba mō Susiō.

² Yera nēn mero bisi turo wi ba mō Hanani u tunuma saa Yudan tem di ka tōmbu gabu ma na bu Yuu be ba n̄ yoru mwεera ka Yerusalemun labaari bikia.

³ Ma ba man wisa ba nεε, be ba ñ yoru mwεera mi, ba wāa Yudaɔ yāa bakaru ka seku bakaru sɔɔ. Ma Yerusalemun gbāranu nu kurunu mɔ ma nin gamboba ba dɔɔ mwaakira.

Nεemi

u kanaru mɔ Yuuban sɔ

⁴ Sanam mε nε Nεemi na labaari ye nua, na sinawa ka swīi. Na wāa nuku sankiraru sɔɔ sɔɔ dabinu. Ma na nɔɔ bɔkua na Wɔrukoo kanam wɔri. Na nùn sɔɔwa na nεε,

⁵ Yinni, wunε wi a wāa wɔllɔ, a kpā. A dam kpuro mɔ. A ra wunen arukawani yibie be ba nun mεm nɔɔwammen mi, kpa a be ba nun kī wɔnwɔndu kua.

⁶ A man mεεrima. A swaa dakio ye na nun kanamɔ nε wunen sɔm kowo. Sɔɔ sɔɔ ka wɔkuru na nun kanamɔ bεsε Isireliban sɔ, bεsε wunen sɔm kowobu. Na nun kanamɔ a sun bεsen durum wɔko. Geema, nε ka nen yenugibu sa torawa,

⁷ ye sa ñ ka wunen woodaba ka wunen gere ka wunen yiirebu mεm nɔɔwε ye a Mɔwisi wunen sɔm kowo wē.

⁸ A yaayo ye a Mɔwisi sɔɔwa u sun sɔ. A nεε, sà kun nun mεm nɔɔwε, kaa sun yarinasia sa n wāa bwesenu kpuron suunu sɔɔ.

⁹ Adama amɛn biru, sà n gōru gɔsia sa wurama wunen mi, ma sa wunen woodaba mεm nɔɔwa, kaa sun kasum da baa sà n toman na, kpa a ka sun wurama tem mε a gɔsa sɔɔ mi a nεε, kaa n wāa.

¹⁰ Yinni Gusunɔ, sa sāawa wunen tɔmbu ka maa wunen sɔm kowobu. Bεsεra a yakia ka wunen dam bakam.

¹¹ Yinni Gusunɔ, a suuru koowo. A nen kanaru nɔɔwɔ ka maa be ba nun naane sāa ba kī bu nun

bεεε wē. A de nen sanum mu dora sina bokon mi, kpa u ka man nōnu geu mεeri.

N deema saa ye sō, na sāawa sina bokon sām kowo wi u ra nūn tam dokeye nōraa.

Aatasesi u wura

Nεemi u gōsira Yerusalemu

2

¹ Ye Aatasesi u kua wōō yendu bandu sō, wōōn suru gbiikoon tōru garu, u sō u dimō, ma na tam sua na nūn wē. Adama saa ye sō, na nuki sankire too. Na ñ nuki sankirare nge mε.

² Yera sina boko u man bikia u nεε, amōna nen wuswaa ya ka burisine mε. Na barōwa? Nuku sankira nirà na mō mε.

Yera na nanda too.

³ Adama ka mε, na kpīa na nūn sōōwa na nεε, yinni, wunen wāaru tu daka da. Na ñ kpē na kun nuki sankire. Domi wuu gèn mi ba nen sikadoba sika ga kua bansu. Ma gen gbārarun gamboba ba dōō mwaakira.

⁴ Sina boko u man bikia u nεε, mba na kī u man kua.

Yera na yande Wōrukoo kana.

⁵ Ma na nūn wisa na nεε, yinni, à n ka man nōnu geu mεera, a de n wura Yudaban temō wuu gèn mi ba nen sikadoba sika kpa n gu bani n seya.

⁶ N deema sina boko ka win kurōwa ba sō dōma te. Yera u maa man bikia u nεε, sōō nyewa kon ko mi. Saa yerà kon wurama.

Ma na nūn sōōwa saa ye kon wurama. Ma u wura n da.

⁷ Yen biru, na nεε, sina boko, na nun kanamɔ, a man tireru wεεyɔ tem yεro be ba wāa Efaratin sɔɔ duu yeru gian sɔ bu ka man deri n turi Yudaɔ.

⁸ Meya na maa kī a man tireru garu wε Asafun sɔ wi u sāa sina bokon dāa kɔso kpa u man dāa kē n ka dii te ta wāa sāa yerun bɔkuɔn gamboba ko ka wuu gen gbāraran gamboba ka sere diru mi nɛn tii ko na n wāa.

Yera sina boko u man tire ni kpuro wε. Domi Gusunɔ u wāa ka nε.

⁹ Ma u tabu sinambu ka maasɔbu gɔsa bu ka man yɔsiri. Yera na seewa na da na tem yεro be deema be ba wāa sɔɔ duu yeru gia mi. Ma na bu sina bokon tire ni wε.

¹⁰ Sanam mε Sambala wi u sāa Horoni ka win sɔm kowo Tobiya wi u sāa Amɔni ba nua ma na wee n ka Isireliba gea kua, yera ben nuki sankira too.

Nεemi u mεεrimɔ

mi gbārara sankira

¹¹ Sanam mε nε Nεemi na tunuma Yerusalemuɔ, na sinawa gina sɔɔ ita.

¹² Na n̄ goo sɔɔwa ye Gusunɔ nɛn Yinni u man sɔɔwa n ko Yerusalemun sɔ. Yen biru, na seewa wɔkuru ka tɔmbu gabu. Na n̄ yaa saberu garu sue ma n kun mɔ keteku ge na sɔni.

¹³ Wɔku suunu sɔɔ, na yara saa kɔnnɔ ge ga wāa wɔwa gian di na da bwiaɔ ye ba m̄ Yaa gɔba ka maa sere kɔnnɔwɔ mi ba ra kubanu yari. Ma na Yerusalemun gbāra te mεera mεera, na wa ta kurunu mɔ. Ma ten gamboba ba dɔɔ mwaakira.

¹⁴ Ma na da kɔnnɔ ge ga wāa bwia ye ba gban bɔkuɔ ka sere sina bokon bwiaɔ. Adama ayeru garu sari mi nɛn keteku ga koo ka sara.

¹⁵ Ma na kpa ka Sedoronin wəwa gia na ka gbāra te mεeri mεirimə sere na ka tunuma kənnə ge ga wāa wəwa giaə mìn di na raa ka yara.

¹⁶ Saa ye sɔɔ, wuun siri kowobu ba ñ yē mi na da ka ye na m̀. Domi na ñ Yuu goo gāanu sɔɔwa baa ka yāku kowobu ka wuun bukurobu ka sere tem mən kparobu.

¹⁷ Adama ye na wurama na bu sɔɔwa na nεε, bεen tii i wa nge mε Yerusalemu ya sāa. Wee ya bansu kua. Ma yen gbāraran gamboba ba dɔɔ mwaakira. Yen sɔ, su yen gbāra te seeya kpa sa kun maa wāa sekuru sɔɔ.

¹⁸ Ma na bu sɔɔwa nge mε Gusunə nən Yinni u man kōsu ka ye sina boko Aatasesi u man kua. Yera be kpuro ba yande nəgiru sua ba nεε, su se su gbāra te bani.

Ma ba dam kēena ka gari yi.

¹⁹ Adama Sambala wi u sāa Horoni ka win səm kowo Tobiya wi u sāa Aməni ka Gesemu wi u sāa Daarubu ba yen labaari nua. Yera ba sun yaakoru torua. Ma ba sun bikia ka gendu mba sa m̀ mi. Sa kasuwa su sina boko seesi?

²⁰ Ma na bu wisa na nεε, Yinni wi u wāa wəllə wiya u koo sun nasara wē. Bεε win səm kowobu sa ko sewa su wuu ge bani. Adama bεε, i ñ baa mə ge sɔɔ, i ñ maa gāanu mə i gere mi. I ñ ko mam bweseru garu deri tən sɔ ba koo bεε yaaya.

Yuuba ba Yerusalemun

gbāraran bana seewa

3

¹ Yera yāku kowo tənwero Eliasibu u seewa ka yāku kowo be ba tie, ba kənnə ge ba m̀ Yāanun gani

seeya. Ma ba yi sārasia ba yi nenem ka yāku yāki. Yen biruwa ba yen gamboba doke. Saa min di, ba maa gbāraru sōnwa Mean kōsu yerun di sere n ka girari kōsu yee te ba mō Hananēliō. Ma ba maa ten tii sārasia.

² Yera Yerikogibu ka Sakuri Imirin bii ba sōmburu kua Eliasibun bōkuō.

³ Senaagibu ba bu somi ba ka kōnnō ge ba mō Swēē bana. Ba gen kadiriba kua ka gen kākārōba. Ma ba ye kpuro doke gambo ye sōō.

⁴ Ben bōkuō Mēremōtu, Urin bii, Hakōtun debubu, u maa somi sōmbu te sōō. Ben bōkuō maa Mēsulamu, Berekian bii, Mēsēabelin debubu u maa somi sōmbu te sōō. Ben bōkuō, Sadōku, Baanan bii u maa somi sōmbu te sōō.

⁵ Ben bōkuō, Tekoagibu ba maa na bu ka somi sōmbu te sōō. Adama ben wirugiba yina bu sōmbu ten kparobu wiru kpīiya.

⁶ Yoyada Paseakin bii ka Mēsulamu Besodian bii ba kōnnō ge ba mō Yesana sōnwa ba bana. Ba gen kadiriba kua ka gen kākārōba ka sere maa gen sēretii.

⁷ Be ba maa sōmburu kua ben bōkuō be wee, Melatia Gabaonigii ka Yadoni Mēronōtugii ka Gabaonigibu ka Misipagibu. Beya ba bana n ka girari tem yēron dirō wi Babilonin sina boko u yi mi.

⁸ Ben bōkuō be ba maa somi wee, Usieli, Harayan bii wi u sāa wuran sōm kowobun turo ka Hanania wi u sāa turare kowobun turo. Ba ben sōmburu kua ba ka da sere mi Yerusalemun gbāraru ta yasum sosi.

⁹ Ben bōkuō Refaya, Hurin bii wi u sāa Yerusalemun bee tian kparo u maa somi sōmbu te

Sɔɔ.

¹⁰ Benin bɔkuɔ maa, Yedayɔ, Harumafun bii u gbāraru sɔnwa u bana te ta wāa win yɛnun dee deeru. Yen biru Hatusi, Hasanian bii u bana u swεεsi.

¹¹ Maakiya, Harimun bii ka Hasubu, Pasati Mɔabun bii ba maa gbāra ten gam sɔnwa ka kōsu yee te ba mɔ Pēen dɔɔ sōru yeru.

¹² Benin bɔkuɔ Salumu, Halosesin bii wi u Yerusalemun wɔɔ beri tia kpare u maa somi ka win bii wɔndiaba.

¹³ Hanuni ka Sanɔagibu ba kɔnnɔ ge ga wāa wɔwa gia sɔnwa ba gu bana ba gen kadiriba ka gen kɔkɔrɔba ka gen sēretii doke. Mi ba bana mi, n kuawa gɔm soonu nɔrɔbu (1.000) ba ka girari kɔnnɔ gèn min di ba ra kubanu yari.

¹⁴ Maakiya Rekabun bii wi u sāa Beti Hakerεmun beran tem yēro u kɔnnɔ gèn min di ba ra kubanu yari sɔnwa. Ma u gen kadiriba kua u doke ka gen kɔkɔrɔba ka sere maa gen sēretii.

¹⁵ Saluni, Kolohose Hoseen bii, Misipan tem yēro u kɔnnɔ gèn mi gia bwia wāa sɔnwa u gen kadiriba kua ka gen kɔkɔrɔba ka gen sēretii. Yen biru u Siloen yerun gana bana u ka na sere sina bokon saadiēn ganan bɔkuɔ ka yɔɔtia ye ba kua ba ra ka de sina boko Dafidin wuu gia.

¹⁶ Win bɔkuɔ Nεemi Asibukun bii, wi u Beti Surin bee tia kpare u gbāraru sɔnwa u ka da sere Dafidi ka wigibun siku yerɔ ka mi ba bwii gba ka sere mi tabu durɔbun dira wāa.

¹⁷ Win bɔkuɔ Lefiban bweseru ta maa bana saa min di. Wi u sāa ben wirugii wiya Rehumu, Banin bii. Yen biru Hasabia wi u sāa Keilan bee tian kparo u maa sɔnwa ye ya wāa win bera gia.

18 Ben bəkuə win mero bisibu ba maa sua min di. Wi u bu kpare wiya Bafai, Henadadin bii. Wiya u maa Keilan bera ye ya tie kpare.

19 Ben bəkuə Esee, Yosuen bii, Misipan sunə u maa sua min di u ka da sere mi ba ra tabu yānu bere gbārarun goo gəmkirə.

20 Win bəkuə Baruku, Sabain bii u maa sua min di u bana saa goo gəmkii ten min di n ka girari yāku kowo tənwerə Eliasibun dii kənnəwə. U səmbu te kuə ka kīru.

21 Saa min di, Məremətu, Urin bii, Hakətun debubuwa u maa bana saa Eliasibun dirun kənnən di sere ka dii ten bera giə.

22 Win bəkuə yāku kowo be ba wāa Yerusalemun baru kpaanə ba maa begia bana.

23 Ben bəkuə Bənyaməe ka Hasubu ba maa sənwa ba bana ben dian dee deeru. Ma Asaria Maaseyan bii, Ananian debubu u maa bana win dirun bəkuə.

24 Ben bəkuə Binui, Henadadin bii u maa bana saa Asarian dirun di sere ka gbāra ten goo gəmkirə.

25 Pala, Usain biiwa u maa sənwa goo gəmkii ten dee deerun di n ka da wuu kəsobun dirə te ta sina kpaaru mēera pirišəm dirun bəkuə. Min diya Pedaya, Pareəsin bii u maa sənwa.

26 Netini be ba wāa gungunə ba maa sənwa ba bana ba ka da kənnəwə ge ga wāa nim gia səo yari yeru gia wuu kəsobun dirun dee deeru.

27 Ben bəkuə Tekoagibu ba maa sənwa ba bana wuu kəsobun dii bakarun dee deerun di n ka da gana ye ya wāa gungurə.

28 Kənnə gèn min di dumi ra ka du, yāku kowo ben baawurewa u mi sənwa u bana win dirun dee deeru.

29 Ben bōkuo Sadōku, Imērin bii u sōnwa u bana win dirun dee deeru. Ma Semaya, Sekanian bii wi u sãa kōnnō ge ga wãa sōo yari yeru gian kōso u maa sōnwa u bana.

30 Win bōkuo Hanania, Selemian bii ka Hanuni, Salafun bii nōba tiase be, ba maa seewa ba gbāra ten gam sōnwa. Ma Mesulamu, Berekian bii u maa sōnwa win dirun dee deeru.

31 Win bōkuo Maakiya wuran sōm kowobun turo u maa sōnwa u ka da Nētīniba ka tenkuban yenusō Mifukadin kōnnōn dee deeru sere ka dii tēera ye ya wãa gbārarun goo gōmkirō.

32 Wurān sōm kowo be, ka tenku be, ba maa sōnwa dii tēera yen min di sere n ka da kōnnōwō ge ba mō Yāanu.

Yiberēba

ba kī bu sōmbu te yōrasia

33 Sanam mē Sambala ka wigibu ba nua ma bese Yuuba sa gbāra te banimō, yera ba mōru seewa ka dam.

34 Ma ba sun yaakoru mō Samarin tabu kowobun wuswaaō ba mō, mba Yuu wōnwōndo beni ba mō. Sa ko bu deriwa bu ben sōmbu te ko? Sa ko bu deriwa bu Gusunō ben Yinni yākuru kua? Sa ko wura bu sōmbu te wiru go? Sa ko wurawa bu maa ban si seeya sìn kpenu dōō mwaakira kpuro mi?

35 Tobiya wi u sãa Amōni u wãa win bōkuo. Ma u nēē, bana yeren bwesera ba mō mē. Gana ye demaku gā n yōōwa ya koo wōruma mi?

36 Yera nē Nēemi na nōōgiru sua na nēē, Gusunō beseN Yinni, a swaa dakio a nō nge mē beseN yiberēba ba sun yaakoru mō. A de ben yaako ten

are yi wəri ben wiru wəllə. A de bu ben yānu gura bu bu yoru mwεeri bu ka da tem tukumə.

³⁷ A ku bu ben durum wəka, domi ba sun wənwa gbāra te sa banimən sō.

³⁸ Nge mεya sa ka gbāra te kpuro bana sere ten gunum bənun saka. Be ba səmbu te kua, ba tu kuawa ka nuku tia.

4

¹ Sanam mε Sambala ka Tobiya ka Daarububa ka Aməniba ka Asidəduḡibu ba nua ma Yerusalemun gbāra ten səmbura sīimə, ba maa ten kuu dabinu kərumə, yera ba məru bəsira too.

² Ma ba nəə tia kua bu ka Yerusalemu wəri kpa bu yen təmbu burisina.

³ Yera sa Gusunə bəsən Yinni kana ma sa gbāra te kōsu sōə səə ka wəkurū. Sa yiberε be mara.

⁴ Adama Yudaba ba gerumə ba mə, gbāra ten wərumaan tem kusanu nu kpā sere bəsən səm kowoba wasira ka nin gurabu. Sa n̄ kpē su tu bani.

⁵ Ma bəsən yiberεba ba tamaa sa n̄ ben baaru nəəmowa, sa n̄ maa bu wasi sere dəma te ba koo sun wəri bu go kpa bu bəsən səmbu te yārasia.

Nēemi u tən be ba səmburu mə

tabu yānu wē

⁶ Yuu be ba wāa bəsən yiberεban suunu səə ba na ba sun sōəwa nən dabinu kari ye ya wee saa yiberε ben min di ka sere mìn di ba koo sun wərima.

⁷ Yen sōna na təmbu tabu yānu wē ben baawure ka win takobi ka win yaasa ka win tendu. Ma na bu yi yi bwese kera ka bwese kera gbāraran biruə mi ba n̄ gina banε.

⁸ Ma na seewa na bukurobu ka siri kowobu ka tɔn be ba tie sɔwa na nεε, i ku ben berum ko. I yaayo ma Yinni Gusunɔ u kpã. Wiya ba koo nasia. I tabu koowo bεen mero bisibun sɔ ka bεen bibun sɔ ka bεen kurɔbun sɔ ka sere bεen yenusun sɔ.

⁹ Yen biru, bεsen yiberɛba ba nua ma ba sun sɔwa ye ba mɔ kpuro. Gusunɔ u maa ben himbaba kam koosia. Ma baawure u wura mi u raa sɔmburu mɔ.

¹⁰ Saa dɔma ten di, nen sɔm kowobun sukum mu ra n sɔmburu mɔwa kpa be ba tie ba n yaasi ka tɛrenu ka tennu beki kpa ba n yabe tarakpenu doke. Kpa bεsen wirugibu ba n sun dam kɛmɔ.

¹¹ Be ba maa gbãra te banimɔ ka be ba kpenu guramɔ, ba ra n nɔm teuɔ tabu yãnu neniwa kpa ba n ka teu sɔmburu mɔ.

¹² Ben baawure u ra n win takobi sãrusiewa pɔraɔ. Wi u ra kɔba so, wiya u ra n man swĩi.

¹³ Ma na bukurobu ka siri kowobu ka sere tɔn be ba tie mi sɔwa na nεε, bεsen sɔmbu te, ta kpã. Wee sa yarine baama kpuro. Goo kun ka goo turuku gbãra ten sɔmburu sɔɔ.

¹⁴ Yen sɔ, ì n kɔban swĩi nua, i mennama nen mi bera gee i yen swĩi yi nua. Gusunɔ bεsen Yinni u koo sun sanna.

¹⁵ Nge meya sa ka sɔmbu te mɔ. Bεsen sukum mu yaasi neni saa bururun di sere ka wɔkurɔ.

¹⁶ Na maa wure na bu sɔwa na nεε, baawure u kpunɔ Yerusalemun nukurɔ ka win sɔm kowobu kpa su dom se wɔkuru sa n yiberɛba mara. Kpa su sɔmburu ko sɔɔ sɔɔ.

¹⁷ Ma ne Nεemi ka nen mero bisibu ka nen sɔm kowobu ka nen kɔsobu be ba man swĩi, bεse kpuro sa ñ bεsen yãnu potira. Ma baawure u win tabu yãnu ka win nim neni.

*Nεemi u taki kpeesia***5**

¹ Sɔɔ teeru, Yuuban tɔn durɔbu ka ben tɔn kurɔbu ba ka begibu gabu mɔru mɔ.

² Gaba gerumɔ ba mɔ, bεε ka bεεn bibu, sa dabi. Yen sɔ, sa alikaman bukata mɔ ye sa ko di sa n ka wɔa.

³ Gaba maa gerumɔ ba mɔ, sa bεεn gbea ka bεεn resεm gbaanu ka mam bεεn dia tɔruba yiimɔ su ka alikama wa gɔrun saa.

⁴ Gaba maa gerumɔ ba mɔ sa gobi bɔkurawa bεεn gbean dɔanu sɔɔ su ka wa su Babilonin sina bokon wɔɔ gobi kɔsia.

⁵ Adama bεε kpuro sa sɔawa bwese teeru. Bεεn bibu ka ben bibu tia yera. Adama ba sun tilasi mɔ su ka bεεn bibu yoru kpɛε. Bεεn bii wɔndia dabiru ta mam wɔa yoo te sɔɔ kɔ. Sa n maa kpɛ su gɔanu ko domi wee ba bεεn gbea ka bεεn resεm gbaanu tɔruba mwa.

⁶ Sanam mε na ye kpuro nua, ka tɔn ben weewee ni ba mɔ, yera mɔru man mwa gem gem.

⁷ Ma na gɔru doke n bukuro be, ka siri kowo be gerusi. Ma na be kpuro sokusia ba menna. Na bu bikia na nεε, amɔna i ka bεεn mero bisibu gɔanu bɔkuramɔ i nim dokemɔ.

⁸ Ma na bu sɔɔwa na nεε, sa bεεn mero bisi be ba tii tɔn tukobu dɔre yakia ka dam mε sa mɔ. Yera bεεn tii i maa bu dɔramɔ bεεn tii tiine sɔɔ?

Ma ba mari ba n maa gɔanu wisa.

⁹ Na maa wure na nεε, ye i mɔ mi, ya n wɔ. Ya weenε i n Gusunɔ nasie, kpa bwese tukunu nu ku sun wɔmε.

10 Nēn tii ka nēn tundo bisibu ka nēn sām kowobu sa tōn be gobi ka alikama bākura. Adama su bu ye kpuro deria.

11 N n mēn na, i doo saa gisōn di i ben gbea ka ben resem gbaanu ka ben dia ye i tōruba mwa wesia. Kpa i maa are yin tii bu wesia yi i bu mwaari gobi yi i bu bākura sōō ka alikama sōō ka tam sōō ka sere maa gum sōō.

12 Ma ba man wisa ba nēē, sa ko ye wesia. Sa n̄ maa bu gāanu mwaarimō. Sa ko kowa nge mē a gerua.

N deema na yāku kowobu sokusia. Ben wuswaaara ba nōō mweē ni kua ka bōri.

13 Yen biru na nēn yaberu nēnu na kpara ma na nēē, wi u kun win nōō mweēru yibie, Gusunō u yēro kparo nge mesum kpa u yēro yara win yenun di. U de yēron dukia yu doona kpa u yōra nām dira.

Ma be kpuro ba wura ba nēē, ami, n yēro koowo mesum.

Ma be kpuro ba Yinni Gusunō siara. Yen biru ba ben nōō mweē ni yibia.

14 Saa sina boko Aatasesin bandun wōō yēndun diya u man kua Yudaban kparo sere n ka girari win bandun wōō tēna ka yiru. N kuawa mi wōō wākura yiru. Saa ye kpuro sōō, nē ka nēn mero bisibu sa n̄ tem yērorun gāanu mwaare.

15 Adama n sere tunuma mi, kparo be ba raa wāa mi, ba ra tōmbu wōō gobi burewa n kpā kpa bu bu dīanu mwaari ka tam ka sere maa sii geesun gobi weeru. Yen biru, ben sām kowobu ba ra n tōmbu dam dōremōwa. Adama nē, na n̄ kue mē, yēn sō na Gusunō nasie.

16 Besen tiiwa sa sōmburu kua sa ka gbāra te sōnwa. Sa n̄ maa gberu garu dwa besen tiin sō. Nēn sām kowobu kpurowa ba ka man sōmbu te kua.

17 Ka mε, Yuuba ka ben wirugibu be ba ra di nen yenuo, ba s̄awa wunaa weeru ka w̄okuru ka sere maa s̄o be sa ra wa tem tukum di.

18 T̄o baatere naa na ra de bu go ka ȳanu n̄oba tia ni nu gea s̄a ka sere maa gue. Yen biru s̄o w̄okuru ka s̄o w̄okura, ba ra ka man tam naawε. Ka mε, ye kpuro s̄o, na ñ t̄ambu tem ȳrorun ḡaanu bikiare. Domi ben ye ba m̄o ya kp̄a k̄o.

19 Yinni Gusuno, a man yaayo ye na t̄on be kuan s̄o, kpa a ka man n̄onu geu mεεri.

Yiberεba ba maa kpam seewa

6

1 Sambala ka Tobiya ka Gesemu wi u s̄a Daarubu ka sere bεsen yiberε be ba tie ba nua ma sa gb̄ara te kpuro s̄onwa, ten gambobara ba tie.

2 Yera Sambala ka Gesemu ba man ḡoria ba nεε, n na su wesian̄o ko Kefirimūo On̄on̄ w̄owāo. N deema k̄sa t̄on be, ba bwisika bu man kua.

3 Yera na maa bu ḡoria na nεε, na s̄amburu m̄o ta kp̄a, na ñ kp̄ε n tu deri n na. Domi n̄a n tu deri ta koo ȳra.

4 Yera ba man ḡoria mεsum sere n̄on nne. Adama gari tee yiya na ra bu wisi.

5 Yera Sambala u maa man win s̄am kowo ḡoria n̄on n̄obuse. S̄am kowo wi, u tireru neni te ba ñ wukiri.

6 Wee ye ya yorua tire te s̄o. Ta nεε, Gesemu u nεε, labaari gaa ya n̄oram̄o bwesenu s̄o. Yera wunε ka wunεgibu i be s̄oru kpa i ka tii yina. Yen s̄ona a gb̄ara te seeyam̄o. Wunen̄ tii a k̄i a be ko ben sina boko.

7 A mam be Gusunən səməbu gəsa be ba koo kpara Yerusalemuə ma a kua Yudaban sina boko. Tē, a n yē ma n n̄ tεemə sina boko u ka labaari ye nə. Yen sō, a na su wesiana sannu.

8 Ma na Sambala wisa na nεε, weesa a m̄. Wuna a wunen gari sekumə.

9 Bεsən yiberε be, ba kookari kua bu ka sun nandasia. Ba tamaa sa ko mwia kpanawa su səmbu te deri.

Tē, Yinni Gusunə a man dam kēeyə səmbu te sə.

10 Yen biru, na wura na Semaya Delayan bii Mehetabelin debubu deema. N deema u raa tii kenusi ma u nεε, su da sannu Yinni Gusunən s̄a yerə sere səwə su kuke. Kpa su tii gamboba kenusi. Domi yiberε be, ba wee bu nε, Nεemi go wəkuru.

11 Ma na n̄n wisa na nεε, tənu wi s̄a nge nε u koo maa duka su yiberεban wuswaə? Nge wara u koo du Yinni Gusunən s̄a yerə u yari wasiru. Na n̄ duə mi.

12 Domi na tuba ma n n̄ Gusunə u n̄n gərima. Adama u win gari geruawa yèn s̄ Sambala ka Tobiya ba n̄n gobi kəsia u ka ye ko.

13 Tən be, ba tamaa ù n kua mε, kon bεrum ko kpa n win gere sw̄i n wəri durum sə, kpa bu nεn ȳsiru sanku n bεεε bia.

14 Yinni Gusunə, a de a n yaaye ye Tobiya ka Sambala ka Gusunən səmə Nəadia tən kurə wi, ba kua ka sere Gusunən səmə be ba tie ba kasu bu man bεrum tia.

15 Sa gb̄ara ten bana kpawa suru wi ba m̄ Elulun s̄ə yenda nəəbuse sə. Sa səmbu te kuawa s̄ə weeraakuru ka yiru.

16 Sanam mɛ bɛsɛn yibɛrɛba ka bwese ni nu ka sun sikerɛnɛ ba nua sa gb̃ara te seeya, yera ba bɛrum soora. Ma sekura bu mwa. Saa ye sɔɔra ba tuba ma Yinni Gusunɔwa u dera sɔmbu te, ta koorɔ.

17 Sanam mɛ sa bana ye mɔ, Yudan wirugibu gabu ka Tobiya ba ra n tirenu kuanammɛwa kiri kiri.

18 Domi Yuu dabira ta nɔɔ tia kua ka wi, ka b̃ɔri yɛn s̃ɔ u Yuu wi ba mɔ Sekania, Aran biin bii wɔndia sue kurɔ. Mɛya maa Tobiyɔn bii Yokanani u Yuu wi ba mɔ Berekia, Mɛsulamun biin bii wɔndia sue kurɔ.

19 Ba ra n mam wi, Tobiyɔn gea gerumɔwa nɛn wuswaaɔ kpa bu da bu ñn nɛn gari swaa gurea. Tobiya wi, u ra n man tirenu kuammɛwa u ka man nandasia.

Nge mɛ ba koo ka Yerusalemu k̃ɔsu

7

1 Sanam mɛ sa gb̃ara te bana sa kpa sa ten gamboba doke, yera sa be ba ra k̃ɔnnɔsu k̃ɔsu doke ben sɔma sɔɔ ka sere maa wom kowobu ka Lefi be ba tie.

2 Ma na nɛn mɔɔ Hanani wooda wɛ u Yerusalemu kpara, wi ka Hanania, wi u s̃aa Yerusalemun gb̃ara k̃ɔsobun wirugii. Durɔ wi, u t̃ɔn be ba tie kere. Domi u s̃aa naanɛgii ma u Gusunɔ nasie.

3 Na bu s̃ɔɔwa na nɛɛ, ba ñ Yerusalemun k̃ɔnnɔsu kɛniamɔ ma n kun mɔ s̃ɔɔ u yara. Yoka ba koo su kɛnɛwa k̃ɔnnɔ k̃ɔsobu bu sere doona. Yen biru, ba koo Yerusalemugibu bikia bu wuu k̃ɔsu, ben baawure u n ỹɔ win dii k̃ɔnnɔwɔ.

Yuu be ba wura ben temɔ

⁴ Baa mɛ Yerusalemu ya kpã, ya maa yasu, yen tãmbu ba ñ dabi, ba ñ maa dia banɛ.

⁵ Yera Yinni Gusunɔ u doke nen gõruɔ n bukurobu menna ka siri kowobu ka wuun tãmbu n ka bu gari gari. Ma na tireru garu wa tɛ sɔɔ ba tãmbun yĩsa yorua nge mɛ ben baawuren bweserun tãka sãa. Bera be ba gbia ba wurama Babilonin di. Ye na wa ba yorua wee.

⁶ Tɔn be Babilonin sina boko Nɛbukanesaa u yoru mweera u ka da win mi, ben dabiru ta wurama Yerusalemuɔ Yudan temɔ. Ma ben baawure u da win wuuɔ.

⁷ Wee be ba tɔn be kparama. Bera Sorobabeli ka Yosue ka Nɛmi ka Asaria ka Ramia ka Nakamani ka Maadose ka Bilisani ka Misipaa ka Bigifai ka Nɛhumu ka Baana. Tɔn ben geeru ka ben bwese kerin yĩsa wee.

⁸ Pareasin bweseru sɔɔ, ba sãawa tãmbu nɔrɔbun suba yiru ka wunɔbu ka wata ka wɔkura yiru (2.172).

⁹ Sefatian bweseru sɔɔ, ba sãawa tãmbu gooba wunɔbu ka wata ka wɔkura yiru (372).

¹⁰ Aran bweseru sɔɔ ba sãawa tãmbu nata ka weeraakuru ka yiru (652).

¹¹ Pakati Mɔabun bweseru sɔɔ, ba sãawa tãmbu nɔrɔbun suba yiru ka nene ka wɔkura nɔɔbu ka ita (2.818). Ba sãawa Yosue ka Yoabun sikadominu.

¹² Elamun bweseru sɔɔ, ba sãawa tãmbu nɔrɔbu ka goobu ka weeraakuru ka nne (1.254).

¹³ Satun bweseru sɔɔ ba sãawa tãmbu nene ka weeru ka nɔɔbu (845).

¹⁴ Sakain bweseru sɔɔ, ba sãawa tãmbu nata ka wunɔbu ka wata (760).

- 15 Binuin bweseru sɔɔ, ba sãawa tɔmbu nata ka weeru ka nɔɔba ita (648).
- 16 Bebain bweseru sɔɔ, ba sãawa tɔmbu nata ka yenda nɔɔbu ka ita (628).
- 17 Asigadin bweseru sɔɔ, ba sãawa tɔmbu nɔrɔɔbun suba yiru ka gooba wunɔɔbu ka yenda yiru (2.322).
- 18 Adonikamun bweseru sɔɔ, ba sãawa tɔmbu nata ka wata ka nɔɔba yiru (667).
- 19 Bigifain bweseru sɔɔ, ba sãawa tɔmbu nɔrɔɔbun suba yiru ka wata ka nɔɔba yiru (2.067).
- 20 Adinin bweseru sɔɔ, ba sãawa tɔmbu nata ka weeraakuru ka nɔɔbu (655).
- 21 Atɛɛn bweseru sɔɔ, be ba sãa Esekiasin yenugibu ba sãawa tɔmbu wunɔɔbu yiru sari.
- 22 Hasumun bweseru sɔɔ, ba sãawa tɔmbu gooba wunɔɔbu ka yenda nɔɔbu ka ita (328).
- 23 Besain bweseru sɔɔ, ba sãawa tɔmbu gooba wunɔɔbu ka yenda nne (324).
- 24 Harifun bweseru sɔɔ, ba sãawa tɔmbu wunɔɔbu ka wɔkura yiru (112).
- 25 Gabaonigibu ba sãawa tɔmbu wene ka wɔkura nɔɔbu (95).
- 26 Betelehemugibu ka Netofagibu ba sãawa tɔmbu wunaa wene ka nɔɔba ita (188).
- 27 Anatɔtugibu ba sãawa tɔmbu wunaa teeru ka nɔɔba ita (128).
- 28 Bɛti Asimafɛtigibu ba sãawa tɔmbu weeru ka yiru (42).
- 29 Kiriati Yarimu ka Kefiragibu ka Beerɔtugibu ba sãawa tɔmbu nata ka wunaa weeru ka ita (743).
- 30 Ramagibu ka Gebagibu ba sãa tɔmbu nata ka yenda tia (621).
- 31 Mikimasigibu ba sãawa tɔmbu wunaa teeru ka

yiru (122).

³² Beteligibu ka Ayigibu ba kua tumbu wunaa teeru ka ita (123).

³³ Nēbo yeənəgibu ba sāawa tumbu weeraakuru ka yiru (52).

³⁴ Elamu wiənən yenugibu ba sāawa tumbu nərəbu ka goobu ka weeraakuru ka nne (1.254).

³⁵ Harimun yenugibu ba sāawa tumbu gooba wunəbu ka yendu (320).

³⁶ Yerikogibu ba sāawa tumbu gooba wunəbu ka weeru ka nəbu (345).

³⁷ Lodugibu ka Hadidigibu ka Onəəgibu ba sāawa tumbu nata ka wunaa teeru ka tia (721).

³⁸ Senaagibu ba sāawa tumbu nərəbun suba ita ka nene ka wunaa teeru ka wəkuru (3.930).

³⁹ Wee tən be ba wāa yāku kowobun bweseru sə. Yosuen bweseru sə, Yedayan yenugibu ba sāawa nene ka wunaa wata ka wəkura ita (973)

⁴⁰ Imerin yenugibu ba sāawa tumbu nərəbu ka weeraakuru ka yiru (1.052).

⁴¹ Pasurin yenugibu ba sāawa tumbu nərəbu ka goobu ka weeru ka nəba yiru (1.247).

⁴² Harimun yenugibu ba sāawa tumbu nərəbu ka wəkura nəbu ka yiru (1.017).

⁴³ Lefiban wuuru sə, be ba sāa Yosue ka Kadimielin bweseru, Hodifan sikadominu, ba sāawa tumbu wata ka wəkura nne (74).

⁴⁴ Asafun yenugii be ba ra womu ko sāa yerə, ba sāawa tumbu wunaa weeru ka nəba ita (148).

⁴⁵ Be ba sāa gbāraran kənnə kəsobu ba ka sāa Salumun yenugibu ka Atəba ka Taluməba ka Akububa ka Hatitaba ka sere Sobaiba ba sāawa tumbu wunaa weeru yiru sari (138).

46 Nētīniban bweseru sɔɔ, be ba ra sãa yerun sɔmburu ko ben sikadobara Siha ka Hasufa ka Tabaɔtu

47 ka Kerɔsi ka Sia ka Padoni

48 ka Lebana ka Hagaba ka Salumai

49 ka Hananu ka Gideli ka Gasaari

50 ka Reaya ka Resini ka Nəkoda

51 ka Gasamu ka Usa ka Paseaki

52 ka Besai ka Mēhunimu ka Nēfisimu

53 ka Bakibuki ka Hakufa ka Haahuru

54 ka Basiliti ka Mēhida ka Haasa

55 ka Baakɔsi ka Sisera ka Tamaki

56 ka Nētisa ka Hatifa.

57 Be ba sãa Salomɔɔn sɔm kowobun bibun sikadoba, bera Sotai ka Sofereti ka Perida

58 ka Yaala ka Daakoni ka Gideli

59 ka Sefatia ka Hatili ka Pokereti Hasebaimu ka Amɔɔ.

60 Nētini be, ka Salomɔɔn sɔm kowobun bii be, be kpuro ba kuawa mi tɔmbu gooba wunɔbu ka wɛnɛ ka wəkura yiru (392).

61 Be ba yoru wɔma saa Teli Melakin di ka Teli Hasaan di ka Kerubu Adonin di ka Imērin di ba ñ kpīa ba ben tondon yenu gie, ba ñ maa kpīa ba ben bweserun tɔka wunanɛ bu ka sɔɔsi ma ben tii ba sãawa Isireliba.

62 Ben wirugiba Delaya ka Tobiya ka Nəkoda. Be kpuro ba sãawa tɔmbu nata ka weeru ka yiru (642).

63 Yāku kowobu sɔɔ, gaba maa wãa be ba ñ kpīa ba ben bweserun tɔka wunanɛ. Bera Hobayan bibun bweseru ka Hakɔtugiru ka Baasilagiru. Ba bwese te soka Baasilai yèn sɔ ben sikado u Baasilai Galadigiin bii wɔndia sua kura.

64 Bera ba ben bweserun tɔka kasu ba bia. Ma ba bu yara yāku sɔmburun di.

⁶⁵ Ma tem mēn kparo u bu sōwa u nēē, ma n kun mā yāku kowo goo u kpīa u bikiaru kua ka urimu ka tumimu ben goo kun yāku dīanu dimā.

⁶⁶ Tōn be kpuron geeru ta sāawa tōmbu nārōbun suba weeru ka yiru ka gooba wunōbu ka wata (42.360)

⁶⁷ ben sām kowobu baasi. Ben sām kowo ben geeru wee, tōmbu nārōbun suba nōba yiru ka gooba wunōbu ka tēna ka nōba yiru (7.337). Be sō, wom kowobu goobu ka weeru ka nōbu (245) ba wāa tōn durōbu ka tōn kurōbu. Ben dumin geera sāawa nata ka wunaa teeru ka wākura nōbu ka tia (736) ka sere birakōsu goobu ka weeru ka nōbu (245) *

⁶⁸ ka yooyoosu nēeru ka tēna ka nōbu (435) ka sere ketekunu nārōbun suba nōba tia ka nata ka wunaa teeru (6.720).

⁶⁹ Yēnu yērobu dabina ba kēnu kua bana yen sō. Wee ye tem mēn kparo u maa wē bana yen sō. U wuran gobi nārōbu (1.000) wē ka gbēenu weeraakuru ni ba koo ka yaa yem yēka ka yāku kowobun takoba nēera wunōbu ka tēna (530).

⁷⁰ Yēnu yēro ben kēē ni ba kua nu sāawa wuran gobi nārōbun suba yēndu (20.000) ka sii geesu kilo nārōbu ka wunōbu (1.100).

⁷¹ Tōn be ba tie ba maa wuran gobi nārōbun suba yēndu (20.000) wē ka sii geesu kilo nārōbu (1.000) ka sere yāku kowobun takoba wata ka nōba yiru.

⁷² Yāku kowobu ka Lefiba ka gbāra kōnnō kōsobu ka wom kowobu ka Nētīniba ka sere Isireli be ba tie ben baawure u wurawa win wuu.

---

* **7:67 (245)** - Esidarasin tireru sō, 2:66, ba nēē, ba dumi 736 ka birakōsu 245 mā. Adama Nēemin tireru sō, ba ñ ye yorua.

*Esidarasi u woodan tireru gara**batuma sɔɔ*

Wɔɔn suru nɔɔba yirusen tɔɔ gbiikuru sɔɔ, Isireliba kpuro ba wãa ben wusɔ.

8

¹⁻² Suru nɔɔba yirusen tɔɔ gbiikii te sɔɔ, yera Isireliba kpuro ba nɔɔ tia kua ba menna Yerusalemɔ gbāraran kənnɔwɔ ge ba sokumɔ Nim kənnɔ. Ma ba Esidarasi wi u sãa wooda yẽro kana u ka tireru na mi ba wooda yorua ye Yinni Gusunɔ u Məwisi wẽ be, Isireliban sɔ. Ma Esidarasi u ka tire te na tɔn ben wuswaaɔ tɔn kurɔbu ka tɔn durɔbu ka bibu be ba koo kpĩ bu tubu ye ba gerumɔ gesi.

³ Ma u bu tire te gariammε saa bururun di sere ka sɔɔ wii wəllɔ batuma ye ya wãa kənnɔwɔ ge ba sokumɔ Nim kənnɔ. Ma be kpuro ba nùn swaa daki.

⁴ N deema ba turaru garu kua ka dãa. Miya Esidarasi u yɔɔwa u yɔra u ka tire te garimɔ. Ma gabu ba yɔ win nəm geuɔ. Bera Matitia ka Sema ka Anaya ka Uri ka Hilikiya ka Maseya. Gaba maa wãa win nəm dwarɔ, bera Pedaya ka Mikaeli ka Maakiya ka Hasumu ka Hasabadana ka Sakari ka Məsulamu.

⁵ Tɔmbu kpuro ba nùn waamɔ. Domi u yɔwa u bu gunum kere. Sanam mε u tire te wukia tɔn ben nɔni biru, yera ba seewa ba yɔra.

⁶ Yera u Gusunɔ Yinni boko siara. Ma be kpuro ba nɔma yiya ba nεε, ami, ami! Ma ba kpuna temɔ ba Gusunɔ sãwa.

⁷ Ye ba seewa tem di, saa yera Lefi beni, Yosue ka Bani ka Serebia ka Yamini ka Akubu ka Sabetai ka Hodiya ka Maseya ka Kelita ka Asaria ka Yosabadi ka Hananu ka Pelaya, ba bu wooda ye tubusiamɔ.

⁸ Lefi be, ba wooda ye garimawa sãa sãa ma ba ye tubusiamo nge me ya koo ka tambu yeeri.

⁹ Sanam me ton be, ba tire ten gari nomo, ba sumawa. Adama Nεemi ben kparo ka Esidasasi wi u sãa yaku kowo ka wooda yero ka Lefi be ba wooda ye tubusiamo mi, ba bu sawa ba nee, sa to teni yiwa su ka Gusuno besen Yinni sa. Yen so, i ku nuki sankira i n sumo.

¹⁰ Igosiro been yenuso kpa i dia geenu di kpa i tam durom no. Kpa i ka be ba n dianu soru kue beginu bonu ko. Domi sa to teni yiwa su ka besen Yinni sa. I ku nuki sankira. Nuku doo bi Yinni Gusuno u koo bee we bu koo bee dam ke.

¹¹ Lefi be, ba maa bu nukuru yemiasia ba nee, i sino see. Sa to teni yiwa su ka Yinni Gusuno sa. I ku nuki sankira.

¹² Saa yera be kpuro ba gosira ba da ben yenuso ba di ba nora, ba ka be ba n dianu mo beginu bonu kua. Ma ba nuku doo bakabu kua. Domi tire te ba gara mi, ten gari bu yeeri.

Kunun to bakaru

¹³ Yen sisiru, yenu yero bu kpuro ka yaku kowobu ka Lefiba ba menna Esidasasin mi, wi u sãa wooda yero u ka bu wooda ye tubusia.

¹⁴ Yera ba wa wooda yen gaa so ye Yinni Gusuno u Mawisi we mi, ya nee, Isireliba ba ko n da n wawa kunu so ba n Kunun to bakaru mo suru noba yiruse so.

¹⁵ Kpa bu kpara wuu baagere kpuro so ka Yerusalemu bu nee, tambu bu doo guuno bu olifi ye ba duura ka ye ba n duuren wurusu kasuma ka daa wuru bakasu ka sere maa kpakpa wurusu bu ka kunu ko nge me ya yoru wooda ye so.

16 Yera tən be, ba da ba dāa wuru si kasuma ba ka kuu ni gira, gabu ben dii tεeran wəllə, gabu ben yenu yaaraə, gabu Yinni Gusunən sāa yerun yaaraə, gabu kənnəwə ge ba ra soku Nim kənnə, gabu maa kənnəwə ge ba mḁ Efaraimu.

17 Tən be ba wəma yorun di mi kpuro, ba kunu girawa. Ma ba sina mi. Yen dəma te, ba nuku doo bakabu kua. Domi Isireliba ba n̄ tḥə baka te koore nge mε, saa m̄n̄ di Yosue Nunin bii u gu.

18 Ba ra wooda yen wiru garu gariwa tḥə baka ten tḥə baatere sere ta ka kpa. Ba tu diwa sḥə nəəba yiru. Nəəba itase ma ba mənna siki siki ba ka tu wiru go nge mε wooda ya gerua.

Isireliba

ba ben durum tuuba kua

9

1 Suru nəəba yiruse, yen sḥə yenda nnεse səara Isireliba kpuro ba mənna bu ka nəə bəke. Ma ba saaki deewa ba tii tua wisi wirə nuku sankirarun sḥ.

2 Be ba sāa Yuuba gesi, ba tii wīa tən tukobun suunu sḥən di ba na ba ben durum ka ben sikadobagia tuuba kua.

3 Yen biru, ba bu Yinni Gusunən gari garia kəba itan saka ba yḥ ba swaa daki. Ma ba yiira wi, ben Yinnin wuswaaə ba suuru kana sere kəba ita maa.

4 Yera Yosue ka Bani ka Kadimieli ka Sebania ka Buni ka Serebia ka Bani goo ka Kenani ba yḥwa tura ten mi. Ma ba nəəgiru sua Gusunə ben Yinnin mi gia ba somiru kana.

5 Yera Lefi beni, Yosue ka Kadimieli ka Bani ka Asabinia ka Serebia ka Hodiya ka Sebania ka Petaya

ba nεε, i seewo i Gusunɔ bεsɛn Yinni siara sere ka baadommaɔ.

Baawure u nùn siaro win yĩsi bεεrɛgirun sɔ, baa mε i n̄ gari yē yi i ko i ka nùn siara.

Kana te ba kua

⁶ Ma Isireliba ba kana teni kua ba nεε, Yinni, wunε turowa a sãa Gusunɔ.

Wuna a wɔllu kua ta kpã.

Wuna a maa kperi kua too.

Wuna a tem taka kua ka ye ya wãa mε sɔɔ.

Wuna a nim wɔku kua ka ye ya wãa ge sɔɔ.

Wuna a hunde koni kpuro wãaru wē.

Ma kperi ka suru ka sɔɔ, ye kpuro ya nun bεεrɛ wēemɔ.

⁷ Yinni Gusunɔ, wuna a Aburamu gɔsa.

Ma a dera u seewa Urin di, Kaladen temɔ.

Yen biru, ma a nùn yĩsi kpaaru kã Aburahamu.

⁸ A wa ma u sãa naanɛgii,

ma a ka nùn arukawani bɔkua a nεε,

kaa nùn tem mε wē mē sɔɔ Kananiba

ka Hɛtiba ka Amɔreba ka Feresiba

ka Yebusiba ka Girigasiba ba wãa,

kpa win bibun bweseru tu sina mi.

Mεya a maa wunen arukawani ye yibia.

Domi a sãawa naanɛgii.

⁹ Sanam mε bεsɛn baababa ba wãa Egibitiɔ,

a ben nɔni swãaru wa.

Ba nun somiru kana,

ma a ben wuri nua nim wɔku ge ba m̄ Naa yariɔ.

¹⁰ A yē nge mε Egibitigibu ba bεsɛn baababa dam

dɔre ka nuku k̄suru.

Ma a sɔm maamaakiginu kua a ka ben sunɔ

ka win sina asakpɔbu ka win tɔmbu kpuro seesi.

Ma a yĩsiru yara sere ka gisɛn gisɔ.

11 A dera nim mu burana bešen baaba ben
wuswaaɔ.

Ma ba tɔbura tem gbebum sɔɔ.

Adama Egibitigii be ba bu naa gire,

a bu sure nim bwerɔ.

Ma ba numa nge kpee te ba kare nim sɔɔ.

12 Sɔɔ sɔɔ, guru wii wurora a ra ka wunen tɔn be
kpare.

Wɔkuru maa, kpa ta n ka dɔɔ yari bakaru weene,

ta n bu yam bururasie swaa sɔɔ.

13 A sarama saa wɔllun di,

ma a ka bu gari kua Sinain guurɔ.

A bu wooda gea ka sɔɔsi geenu wɛ.

14 A dera wunen sɔm kowo Mɔwisi u bu tɔɔ
wɛrarugiru wɛ

te ta sãa nɛnɛm wunen sɔ.

Ma a dera u bu wooda ye ya tie sɔɔsi.

15 A bu dīanu wɛɛma saa wɔllun di

sanam mɛ gɔɔra bu mɔ.

Ma a dera nim mu yara kpee baan di

sanam mɛ nim nɔru ga bu mɔ.

Ma a nɛɛ, bu doo bu tem mɛ mwa

mɛn nɔɔ mwɛɛru a bu kua ka bɔri.

16 Adama bešen baaba be, ba tii sua ba nun seesi.

Ba ñ wunen woodaba mɛm nɔɔwɛ.

17 Ba swaa taaya

ba wunen sɔm maamaakigii ni duari

ni a bu kua.

Ma ba nun seesi ba tii kparo kua

bu ka wura mi ba raa yoru di.

Adama ka mɛ, a ñ bu deri.

Domi a sãawa Yinni

wi u ra tɔnu suuru kue.

A wɔnwɔndu ka durom mɔ.

Wunen mɔru ku ra fuuku se.

Wunen kīru ta ñ kpeemə sere ka baadommaə.

18 Ka mε kpuro, ba tii bũu wuraguu kua.

Ma ba nəəguru sua ba nεε,

gera ga sãa ben yinni

wi u bu yarama Egibitin di.

Nge mεya ba kua ba ka nun wənwa.

19 Adama wunen kīi bakarun sɔ,

a ñ bu deri gbaburə.

Guru wii wuro te ta bu swaa gbiiye mi,

wɔkuru ka sɔɔ sɔɔ, ta ñ bu deri.

20 Wunen kīrun saabu,

a bu wunen Hunde wē

ba n ka bwisi mə.

Baadomma a ra bu dīanu wē

ni ba ra soku manna bu di,

kpa a bu nim wē bu nə.

21 A bu nəəri gbaburə wɔə weeru,

ba ñ gāanu biare,

ben yānu kun gēekirare,

ben naasu kun maa məsire.

22 A bu bwese tukunu ka nin sinambu nəmu səndia

ka be ba ka bu sikerenen tem.

Mεya Hesibonin tem mi Sihoni u bandu dii

ka Basanin tem mi Ogu u bandu dii.

23 A dera ba bibu mara ba dabia nge kperi.

Ma a dera ba dua Kananin temə

mε a ben baababa nəə mwεεru kua.

24 Ma ba Kananiba kamia

ba bu taare ba ben tem mε mwa.

Ma ba bera min sinambu ka min bwesenu kpuro

kua nge mε ba kī.

25 Ba wuu gbāraruḡisu mwεεra ka mi tem gem wāa,

ka yenu si su dukia mə, ka dəkəba ka resəm gbaanu,

ka olifiba ka dāa dabi dabinu nìn marum ba ra di.

Yinni Gusunə, wunen kīrun saabuwa

ba ka di ba deba ba b̄oria.

Ma ba w̄ā doo n̄ōru s̄ō.

²⁶ Adama ka m̄e, ba ñ nun m̄em n̄ōw̄e.

Ba nun seesiwa, ba wun̄en woodaba biru kisi.

Ma ba wun̄en s̄om̄bu go go

be ba bu kir̄o kua bu ka ḡōru ḡosia

bu ben daa k̄ōsa deri kpa bu wurama wun̄en mi.

Adama ba ben daa k̄ōsa sosisiwa.

²⁷ Saa yera a bu yiber̄eba n̄omu s̄ōndia,

ma ba bu dam d̄are.

Adama ben n̄oni sw̄āaru s̄ō, ba nun n̄ōḡiru sue.

Ma a ben n̄ō nua saa w̄ollun di.

A bu t̄ambu seeya

bu ka bu w̄ōra saa yiber̄e ben n̄oman di

wun̄en k̄i bakarun s̄ō.

²⁸ Adama ye ba w̄ā b̄ori ȳendu s̄ō,

ba maa w̄ōri ben durum s̄ō.

Ma a bu biru kisi,

a bu yiber̄eba n̄omu s̄ōndia.

Yera ba maa k̄pam n̄ōḡiru sua

ba nun somiru kana.

Ma a ben n̄ō nua w̄ollun di,

a bu w̄ōra n̄n dabinu wun̄en k̄irun saabu.

²⁹ Yen biru, a bu kir̄o kua

bu wun̄en woodaba m̄em n̄ōwa.

Adama ba tii sua ba ñ ye m̄em n̄ōw̄e,

baa m̄e yera ya ra t̄onu w̄āaru w̄ē

wi u ye m̄em n̄ōwa.

Ba swaa taayawa ba ye yina mam mam.

³⁰ A ka bu t̄emana w̄ō dabinu.

A wun̄en s̄om̄bu wun̄en Hunde w̄ē

ba ñ ka bu kir̄o m̄ō.

Adama ba ñ swaa daki.

Ma a bu bwese tukunu n̄omu b̄eria.

³¹ Adama wun̄en k̄i bakarun s̄ō,

a ñ bu go, a ñ maa bu deri,

domi a sãawa Yinni wɔnwɔndugii ka duromgii.

³² Gusunɔ bɛsɛn Yinni, a kpã, a maa dam mɔ.

Wuna a durom bakam mɔ.

Ma a wunɛn arukawani nɛni ye a ka sun bɔkuwa.

A bɛsɛn wahala mɛɛrio ye sa mɔ

bɛsɛ ka bɛsɛn sinambu ka ben sina asakpɔbu

ka wunɛn sɔmɔbu ka bɛsɛn yãku kowobu

saa Asirin sinambun waatin di sere n ka gisɔ girari.

³³ A sãawa naanɛgii.

A maa kuawa dee dee gãa ni nu sun deema sɔɔ.

Adama bɛsɛ, sa kuawa naanɛ sarirugibu.

³⁴ Bɛsɛn sinambu ka ben sina asakpɔbu

ka bɛsɛn yãku kowobu ka bɛsɛn baababa

ba ñ wunɛn woodaba mɛm nɔɔwɛ.

Ba wunɛn kirɔba atafiiru kuawa.

³⁵ Ba ñ nun sãwa.

Ba ñ maa ben daa kɔsa deri,

baa mɛ a bu tem bakam wɛ mɛ mu gea sãa,

ba kua mɛn sinambu.

Ma a bu nɔɔri ba wãa doo nɔɔru sɔɔ.

³⁶ Yen sɔ, bɛsɛ wee sa yoru dimɔ gisɔ

tem mɛ a bu wɛ sɔɔ

bu ka mɛn dĩa geenu di.

³⁷ Dĩa gee ni, nu kua sinam be ba sun yoru di-
isiamɔginu.

Ba sun mɔ bɛsɛ ka bɛsɛn yaa sabenu.

Ba ka sun mɔ nge mɛ ba kī bɛsɛn durum sɔ.

Ma sa wãa nuku sankira bakanu sɔɔ.

Isireliba ba nɔɔ mwɛɛru kua

bu wooda mɛm nɔɔwa

10

¹ Yeniba kpuron sɔna bɛsɛ Isireliba sa nɔɔ
mwɛɛru kua sa yorua. Bɛsɛn wirugibu ka Lefiba ka

yāku kowobu ba besen nōō mwεε ten tireru nōma dokewa.

² Be ba tire te nōma doke, bera besen kparo Neemi, Hakalian bii,

³ ka Sedesiasi ka Seraya ka Asaria ka Yeremi

⁴ ka Pasuri ka Amaria ka Maakiya

⁵ ka Hatusi ka Sebania ka Maluku

⁶ ka Harimu ka Meremōtu ka Abudiasi

⁷ ka Danieli ka Ginetoni ka Baruku

⁸ ka Mesulamu ka Abia ka Miyamini

⁹ ka Maasia ka Biligai ka Semaya. Be kpuro ba sāawa yāku kowobu.

¹⁰ Be ba sāa Lefiba, bera Yosue, Asanian bii ka Binui, Henadadin bii ka Kadimieli

¹¹ ka ben mero bisibu Sebania ka Hodiya ka Kelita ka Pelaya ka Hanani

¹² ka Misee ka Rehōbu ka Hasabia

¹³ ka Sakuri ka Serebia ka Sebania

¹⁴ ka Hodiya ka Bani ka Beninu.

¹⁵ Be ba maa sāa wirugibu beya Pareosi ka Pakati Mōabu ka Elamu ka Satu ka Bani

¹⁶ ka Buni ka Asigadi ka Bebai

¹⁷ ka Adoniya ka Bigifai ka Adini

¹⁸ ka Atεε ka Esekiasi ka Asuri

¹⁹ ka Hodiya ka Hasumu ka Besai

²⁰ ka Harifu ka Anatōtu ka Nebai

²¹ ka Magipiasi ka Mesulamu ka Hesiri

²² ka Mesesabeli ka Sadōku ka Yadua

²³ ka Pelatia ka Hananu ka Anaya

²⁴ ka Hosee ka Hanania ka Hasubu

²⁵ ka Halosesi ka Pilika ka Sobeki

²⁶ ka Rehumu ka Hasabuna ka Maaseya

²⁷ ka Akiya ka Hananu ka Anani

²⁸ ka Maluku ka Arimu ka Baana.

29 Tɔn be ba tie, yāku kowobu ka Lefiba ka sāa yerun kɔnnɔn kɔsobu ka wom kowobu ka Nētiniba ka sere be ba ka tii wurama tɔn tukobun min di ba Yinni Gusunɔn woodaba mɛm nɔwɛ ka ben kurɔbu ka bibu, be ba gesi bwisi ka yēru mɔ,

30 be kpuro ba ka ben mero bisibu nɔɔ tia kua be ba tɔn giroru bo. Ba nɔɔ mwɛɛru kua ka bōri ba nɛɛ, ba koo Yinni Gusunɔn wooda mɛm nɔɔwa ye u bu wɛ saa Mɔwisin min di kpa ba n ka yi sɔmburu mɔ.

31 Ba nɛɛ, ba n maa ben bii wɔndiaba tɔn tukobu wɛɛmɔ bu sua kurɔbu. Mɛya ben aluwaasiba ba n maa tɔn tukobun bii wɔndiaba suamɔ kurɔbu.

32 Mɛya ba n maa gāanu dwemɔ tɔɔ wɛrarugiru ka tɔɔ bakanun saa sɔɔ tɔn tukobu bɔ n ka kiaru na. Ba koo maa tɔmbu yoru kara wɔɔ nɔɔba yiruse sɔɔ kpa ba kun gāanu kɔsie.

33 Mɛya ba tii wooda yiiya bu kɛnu wɛ sii geesun gobi garamu nɛɛ wɔɔ ka wɔɔ bu ka Gusunɔ ben Yinnin sāa yerun sɔmburu ko.

34 Kɛɛ ni, nu ko n sāawa ni ba koo ka pɛɛ dwe Yinni Gusunɔn yāku ninin sɔ. Niya, yāku dɔɔ mwaararuginu ka yāku ni ba ra ko tɔɔ wɛrarugiru sɔɔ ka yāku ni ba ra ko tɔɔ baatere ka ni ba ra ko suru kpao ù n yara ka yākununu ganu ka sere torarun yākununu. Kɛɛ niya nu koo maa somi bu ka sāa yerun sɔma baayere ko.

35 Yāku kowobu ka Lefiba ka Isireliba bɛsɛ kpurowa sa tɛtɛ toba su ka wa dāa ye sa ko n da ka nɛ wɔɔ baagere yākunun sɔ Gusunɔ bɛsɛn Yinnin sāa yerɔ yen saa yà n tunuma. Dāa yera ba ko n da ka yāku dɔɔ sɔre yāku yeru wɔllɔ nge mɛ ba gerua woodan tireru sɔɔ.

36 Mɛya sa Gusunɔ nɔɔ mwɛɛru kua sa nɛɛ, sa ko n da ka bɛsɛn gberun dīa gbiikinu ka bɛsɛn

dāa marum gbiikum be ba sɔmburu mɔ̀ yāku yerɔ̀ naawɛ Yinni Gusunɔn sāa yerɔ̀

³⁷ ka bɛsɛn bii gbiikobu ka sere maa bɛsɛn yaa sabenun bii gbiikinu nge mɛ ba yorua woodan tireru sɔɔ.

³⁸ Mɛya sa ko maa ka bu bɛsɛn som kpam ka bɛsɛn dāa marum gbiikum ka bɛsɛn tam kpam ka bɛsɛn gum kpam naawa. Sa maa nɔɔ mwɛɛru kua sa nɛɛ, sa ko wɔkuru baateren wɔllɔ tia wɛ bɛsɛn gbean dīanu sɔɔ. Lefiban tiiwa ba koo ye mwɛɛri wusu kpuron di tem mɛ sɔɔ sa gbea mɔ̀.

³⁹ Yāku kowo wi u sāa Aronin bweseru wiya u koo Lefiba yɔsiri sanam mɛ ba koo wɔkuru baateren wɔllɔn tia tia ye mwa. Kpa Lefi ben tii bu maa ka ye ba mwa min wɔkuru baateren wɔllɔn tia tia na Gusunɔ ben Yinnin sāa yerɔ̀ diru mi ba ra arumani bere.

⁴⁰ Isireliba ka Lefiba ba koo ka ben kɛnu nawa mi ba ra yākunun dendi yānu bere Yinni Gusunɔn sāa yerɔ̀ ka sere mi yāku kowobu ka sāa yerun kɔsɔbu ka wom kowobu ba ra sɔmburu ko. Kɛɛ niya alikama ka tam kpam ka gum.

Nge mɛya sa n̄ maa ka Yinni Gusunɔn sāa yeru derimɔ̀.

Yuu be ba wurama

ba sina Yerusalemuɔ

11

¹ Isireliban wirugiba da ba sina Yerusalemuɔ. Ma ba tɛtɛ toba bu ka tɔn tia tia wuna Isireli be ba tien wɔkuru baateren wɔllɔ. Bera ba koo sina Yerusalemu wuu dɛɛrɔ ge sɔɔ, kpa nɔɔba nne be ba tie bu da wuu si su tien mi.

² Be ba gõru doke ka kĩru bu ka sina Yerusalemu mi, tamba bu domaru kua.

³ Isireliban berin wirugibu ba da ba sina Yerusalemu ma Isireli be ba tie ka yãku kowobu ka Lefiba ka Netiniba ka sere Salomõn sãm kowobun bibu ba da ba sina Yudan temõ ben wusõ.

⁴⁻⁵ Yudaba ka Benyamεba gaba ba sina Yerusalemuõ.

Be ba sãa Yudaba bera Ataya ka Maaseya, Osiasin bii. Ataya u sãawa Sakarin debubu. Win sikadobara Sakari ka Amaria ka Sefatia ka Mahalalεli ka Peresi. Maaseya u maa sãawa Barukun bii. Win sikadobara Kolohose ka Hasaya ka Adaya ka Yoyaribu ka Sakari ka Siloni.

⁶ Peresin sikadominu be ba sina Yerusalemuõ ben geera sãawa tãmbu nεeru ka wata ka nõõba ita (468). Ba sãawa tabu durõ wõrugõba.

⁷⁻⁸ Benyamεε be ba sina Yerusalemuõ, bera Salu ka Gabai ka Salai. Salu u sãawa Mesulamun bii, Yoedin debubu. Win sikadobara Pedaya ka Kolaya ka Maaseya ka Itieli ka Esai. Be ba sãa Benyamεεn bweseru ba ka sina Yerusalemuõ ben geera sãawa tãmbu nεnε ka wunaa teeru ka nõõba ita (928).

⁹ Yoeli Sikirin biiwa u sãa ben kparo. Ma Yuda Senuan bii u maa sãa ben wirugii yiruse.

¹⁰ Yãku kowo be ba maa sina Yerusalemuõ bera Yedaya, Yoyaribun bii ka Yakini,

¹¹⁻¹⁴ ka Seraya, Hilikiyan bii, Mesulamun debubu, Sadõku ka Merayõtu ka Akitubu wi u raa sãa yãku kowo tãnweron sikadobu, ka sere tãmbu wεnε ka yenda yiru (822) be ba ra n sãmburu mõ Yinni Gusunõn sãa yerõ, ka Adaya Yerohamun bii, Pelatian debubu, Amusi ka Sakari ka Pasuri ka Maakiyan sikadobu, ka sere tãmbu goobu ka

weeru ka yiru (242), be kpuro yenu yērobu, ka Amasai, Asarelin bii, Akusain debubu, Mesilemātu ka Imērin sikadobu, ka tabu durō wārugãba wunaa teeru ka nō̃ba ita (128). Sabudieli Gedolimun biiwa u sāa ben wirugii.

15 Lefi be ba maa da Yerusalemuō, bera Semaya, Hasubun bii, Asirikamun debubu, Hasabia ka Bunin sikadobu,

16 ka Sabetai ka Yosabadi be ba sāa sōmbu te ba ra ko yaarãn guro gurobu,

17 ka Matania, Miseen bii, Sabudin debubu, Asafun sikadobu, wi u ra womu gbi bā n Gusunō siaramō kanarun saa, ka win wōnō turo Bakibukia wi u ra nūn somi, ka Abuda, Samuan bii, Galalin debubu, Yedutum sikadobu.

18 Lefi be ba wāa Yerusalemuō kpuro ben geera sāawa tambu goobu ka wene ka nne (284).

19 Be ba ra sāa yerun kōnnō kō̃su, bera Akubu ka Talumuō ka wigibu. Be kpuron geera sāawa wunaa wata ka wākura yiru (172).

20 Isireli be ba tie, ka yāku kowobu ka Lefiba ba da ba sinawa Yudan wusu kpuro sō̃, ben baawure u wāa win temō.

21 Nētiniba ba da ba sinawa gungunō. Ben wirugiba Sisa ka Gisipa.

22 Lefiban wirugii wi u sina Yerusalemuō win yīsira Usi, Banin bii, Hasabian debubu. Win sikadobara Matania ka Misee, Asafun bweseru sō̃. Asafun bwese te, ta sāawa te ta ra womu ko Yinni Gusunōn sāa yerō.

23 Sina boko u wom kowo be wooda yīiya ye ba koo swīi ka sere maa sōma ye ba ko n da ko tō̃ baatere.

24 Petaya, Mēsēsabēlin bii, Serakin debubu, Yudan sikadobu, wiya u s̄āa Isireliban s̄am̄o Pēēsiban sina bokon mi.

Yuu be ba w̄āa wuu si su tie s̄o

25 Yudaba ba da ba sina wuu sini ka sin baru kpaanu s̄o. Wuu siya Kiriati Ariba ka yen baru kpaanu ka Diboni ka yen baru kpaanu ka Yokasēli ka yen baru kpaanu

26 ka Yesua ka Mōlada ka Bēti Paleti

27 ka Hasaa Suali ka Beri Seba ka yen baru kpaanu

28 ka Sikilagi ka Mēkōna ka yen baru kpaanu

29 ka Eni Rim̄o ka Sorea ka Yaamuti

30 ka San̄a ka Adulamu ka yen baru kpaanu ka Lakisi ka yen baru kpaanu ka Aseka ka yen baru kpaanu. Ba sinawa Beri Seban di n ka da Hin̄amun w̄ōw̄a.

31 Bēnyamēeba ba da ba sinawa Geban di n ka da Mikimasiō ka Ayaō ka Bētiō ka yen baru kpaano

32 ka Anatōtuō ka Nōbuō ka Hananiaō

33 ka Hasoriō ka Ramaō ka Gitaimuō

34 ka Hadidiō ka Seboimuō ka Nēbalatiō

35 ka Loduō ka On̄o ye ba maa sokum̄o n̄oman s̄om kowobun w̄ōw̄a.

36 Lefiba s̄o, be ba w̄āa Yudaō, ben gaba seewa ba wura Bēnyamēeban tem̄o.

Lefiba ka ȳaku kowobun ȳisa

12

1 Ȳaku kowobu ka Lefi be ba Sorobabeli Salatielin bii ka Yosue sw̄īma ba ka na Yerusalemuō, bera Seraya ka Yeremi ka Esidarasi

2 ka Amaria ka Maluku ka Hatusi

3 ka Sekania ka Rehumu ka Mēremōtu

4 ka Ido ka Gin̄etoī ka Abia

5 ka Miyamini ka Maadia ka Biliga

6 ka Semaya ka Yoyaribu ka Yedaya

7 ka Salu ka Amaku ka Hilikiya ka Yedaya. Bera ba saa yaku kowobu ka be ba bu somimān wirugibu Yosuen waati.

8 Be ba saa Lefiba, bera Yosue ka Binui ka Kadimieli ka Serebia ka Yuda ka Matania. Matania wi, ka win tamba ba ra siarabun womusu ko.

9 Bakibukia ka Uniwa ba ra samburu ko ben mero bisibu Lefi ben bakuo.

10 Yosuewa u Yoyakimu mara. Ma Yoyakimu u seewa u Eliasibu mara. Ma Eliasibu u seewa u Yoyada mara.

11 Yoyada u maa seewa u Yonatam mara. Ma Yonatam u seewa u Yadua mara.

12 Be ba saa yaku kowobu Yoyakimun waati ye soo, ba ka saa yenu yero bu, bera Meraya, Serayan bweseru soo ka Hanania, Yere min bweseru soo,

13 ka Mesulamu, Esidasin bweseru soo, ka Yokanani, Amarian bweseru soo,

14 ka Yonatam, Melukin bweseru soo, ka Yosefu, Sebanian bweseru soo,

15 ka Adina, Harimun bweseru soo, ka Helikai, Merayotun bweseru soo,

16 ka Sakari, Idon bweseru soo, ka Mesulamu, Ginetonin bweseru soo,

17 ka Sikiri, Abian bweseru soo, ka Pilitai, Minyamini ka Moadian bweseru soo,

18 ka Samua, Biligan bweseru soo, ka Yonatam, Semayan bweseru soo,

19 ka Matinai, Yoyaribun bweseru soo, ka Usi, Yedayan bweseru soo,

20 ka Kalai, Salain bweseru soo, ka Ebee, Amakun bweseru soo,

21 ka Hasabia, Hilikiyan bweseru sɔɔ, ka Netanɛli, Yedayan bweseru sɔɔ.

22 Tɔn bèn waati sɔɔ ba Lefi be ba sãa yenu yẽrobu ka yãku kowobun yĩsa yorua tireru sɔɔ n ka da Darusi Pɛsiban sina bokon bandun waati sɔɔ, bera Eliasibu ka Yoyada ka Yokanani ka Yadua.

23 Adama ba Lefi be ba sãa yenu yẽrobun yĩsa yorua yerukobun garin tireru sɔɔ sere Yokanani, Eliasibun biin waati sɔɔ tɔna.

24 Lefiban yenu yẽro beni, Hasabia ka Serebia ka Yosue, Kadimiɛlin bii, bera ba ra womusu ko bu ka Gusunɔ siara kpa Lefi be ba tie ba n wuramɔ nge mɛ Dafidi Gusunɔn sɔm kowo u gerua.

25 Be ba maa sãa sãa yerun kɔnnɔn kɔsobu, bera Matania ka Bakibukia ka Abudiasi ka Mɛsulamu ka Talumɔɔ ka Akubu.

26 Be kpurowa ba wãa Yoyakimu, Yosuen bii, Yosadakin debubun waati sɔɔ. Beya ba maa wãa Neemi wi u sãa kparo ka Esidarasi wi u sãa yãku kowo ka tire yoron waati sɔɔ.

Ba Yerusalemun gbãra ten

wii goberun tɔɔ bakaru di

27 Sanam mɛ ba Yerusalemun gbãra ten wii goberun tɔɔ bakaru dimɔ, ba da ba Lefiba mennama beri berikan di mi ba raa wãa kpa bu ka tɔɔ te di nuku dobu sɔɔ ba n womusu mɔ ba n sɛketirenu ka mɔrɔkunu ka gɔɔgenu soomɔ.

28-29 Wom kowo be ba wãa Yerusalemun baru kpaanɔ ka be ba wãa Netofaɔ ka Beti Giligaliɔ ka Geban baru kpaanɔ ka Asimafetiɔ ba mennama dɔma te, domi wom kowo be, ba tii yenusu kuawa Yerusalemun bɔkuɔ.

30 Yāku kowobu ka Lefiba ba tii deerasia. Ma ba maa tǎmbu ka kǎnnǎsu ka gbāraru deerasia.

31 Ne, Neemi, na dera Yudaban wirugibu ba yǎwa gbāraru wǎllǎ ma ba wom kowobu bǎnu kua wuuru yiru. Bǎnu gbiikaa ya sǎa ya da nǎm geu gia gbārarun kǎnnǎwǎ ge ba mǎ Kubanu.

32 Ma Hosee ka Yudaban wirugibun bǎnu ba wom kowo be swǎi biruǎ.

33 Yen biruwa tǎn beni ba maa swǎi. Bera, Asaria ka Esidarasi ka Mesulamu

34 ka Yuda ka Benyamēē ka Semaya ka Yeremi

35 ka yāku kowobun bii be ba kǎbi neni ka Sakari, Yonatan bii, Semayan debubu, Matania ka Miseen ka Sakuri ka Asafun sikadobu,

36 ka sere win tǎmbu Semaya ka Asareli ka Milalai ka Gilalai ka Mai ka Netanēēli ka Yuda ka Hanani. Tǎn be, ba mǎrǎkunu neni ni Dafidi Gusunǎn sǎm kowo u kua. Ma Esidarasi tire yoro u bu swaa gbiiye.

37 Ye ba tunuma kǎnnǎwǎ ge ba mǎ Bwia, yera ba da Dafidin wuun yǎa yerǎ ma ba yǎwa gana yen wǎllǎ ba ka Dafidin sina kpaaru tuke, ma ba da kǎnnǎwǎ ge ba mǎ Nim, sǎa yari yeru gia.

38 Wom kowobun bǎnu yiruse ya maa sǎa ya da nǎm dwaru gia. Ma ne ka tǎn be ba tie sa bu swǎi biruǎ. Ma sa da ka wuu kǎsu yee te ba mǎ Pēēn dǎa sǎru yerun gǎarǎ sere ka gbāra te ta yasun bera gia

39 ka kǎnnǎ ge ba mǎ Efaraimuǎ ka kǎnnǎwǎ ge ba sokumuǎ Tǎkǎ sere ka kǎnnǎwǎ ge ba mǎ Swēē ka wuu kǎsu yee te ba mǎ Hananēēlin bǎkuǎ ka te ba mǎ Mēan bǎkuǎ sere ka kǎnnǎwǎ ge ba mǎ Yǎanu.

40 Ma wom kowo be kpuro ba da ba yǎra Yinni Gusunǎn sǎa yerǎ. Ma nen tii na yǎra mi ka siri

kowo be ba man swī

⁴¹ ka yāku kowo beni, Eliakimu ka Maaseya ka Minyamini ka Misee ka Elionai ka Sakari ka Hanania be ba kōbi soomō kpuro

⁴² ka sere maa Maaseya ka Semaya ka Eleasaa ka Usi ka Yokanani ka Maakiya ka Elamu ka Esee. Ma wom kowobu ba womusu mō. Yisirayawa u bu kpare.

⁴³ Yen tōo te, tōmba yāku dabi dabinu kua ma ba nuku dobu kua. Domi Gusunō u bu nuku doo bakabu wē. Kurōbu ka bibun tii ba nuku dobu kua ma Yerusalemun di nuku doo kuuki yi nōra n toma.

Ye n sāa yāku kowobu

ka Lefiban bōnu

⁴⁴ Yen tōo te, ba tōmbu gōsa bu ka dia kōsu mi ba ra kēnu ka dīa gbiikinu yi ka sere tia tia ye ba ra Yinni Gusunō wē ben mōrun wōkuru baateren wōllō. Ma ba tōn be yīire bu dīa ni mwēeri wusun di ni ba koo yāku kowobu ka Lefiba wē nge mē wooda ya gerua. Yudaba ba nuku dobu mō yēn sō yāku kowobu ka Lefiba ba wura ben sōmburu sō,

⁴⁵ ba Yinni Gusunōn sāa yerun wooda mēm nōowammē ba tōmbu dēerasiamō. Mēya wom kowobu ka sāa yerun kōnnōn kōsobu ba maa wooda ye kpuro mēm nōowammē nge mē Dafidi ka win bii Salomō ba gerua.

⁴⁶ Domi yellu Dafidi ka Asafun waati wom kowoba wāawa be ba ra siarabun womusu ko Yinni Gusunōn sō.

⁴⁷ Sorobabeli ka Neemin waati sō, Isireliba kpuro ba ra wom kowobu ka sāa yerun kōnnōn kōsobu ka Lefiba ben dīanu wēwa tōo baatere. Kpa

Lefi be, bu maa Aronin bibun bweseru wε ye ya sãa begia.

Nεemi u gãa dabinu kɔsa

13

¹ Saa ye sɔɔ, ba gara woodan tire te Mɔwisi u yorua sɔɔ Isireliba kpuron wuswaaɔ ma ba deema ba yorua ba nεε, n ñ koorɔ Amɔniba ka Mɔabuba ba n wãa Gusunɔn tɔmbu Isireliban suunu sɔɔ.

² Domi Mɔabu be, ka Amɔni be, ba ñ Isireliba sennɔ de ka dīanu ka nim. Yen biru, ba maa Balamu sokusia u Isireliba bɔrusi kpa bu nùn gɔbi kɔsia. Adama Gusunɔ besen Yinni u bɔri yi gɔsia domaru.

³ Sanam mε ba woodan tire ten gari nua, yera be, Isireliba ba sɔbu kpuro wuna ben suunu sɔɔn di.

⁴ N deema ba raa yãku kowo Eliasibu gɔsa u ka Gusunɔ besen Yinnin sãa yerun dia ye ba gɔri gɔrin sɔmburu ko. Eliasibu wi, u sãawa Tobiyar dusi.

⁵ Yera u nùn dii bakaru gɔsia mi ba ra raa kɛnu yi ka turare ka sãa yerun dendi yãnu ka yãku kowobun dīa ni ba ra bu wε ka alikaman bɔnu tia ye ba mwa wɔkuru baateren wɔllɔ ka tam kpaŋgia ka gumgia ka dīa ni ba ra Lefiba ka wom kowobu ka kɔnnɔn kɔsobu wε.

⁶ Nε, Nεemi na ñ wãa Yerusalemuɔ sanam mε ye kpuro ya koorɔ. Domi saa ye sɔɔ, na gɔsirawa Babilonin sina boko Aatasesin mi. N deema saa ye, win bandun wɔɔ tena ka yiruse sɔɔra mi.

⁷ Wɔɔ gen kpeeru sɔɔ, sina boko u wura n gɔsirama Yerusalemuɔ. Ye na tunuma, yera na wa kɔsa ye Eliasibu u kua ye u ka Tobiya diru wε Yinni Gusunɔn sãa yerun yaaraɔ.

⁸ Ma na wa ya ñ wã. Ma na Tobiyān yānu kpuro gura na yari tǎwǎ.

⁹ Ma na dera ba dii te dεεraſia. Ma ba Yinni Gusunǎn sǎa yerun dendi yāa ni kpuro wesia mi ka kēε ni ka turare ye ba ra dǎo doke.

¹⁰ Na maa nua ma ba ku ra Lefiba ben bǎnu wē. Ma Lefi be, ka wom kowo be ba koo sǎaru ko mi, ba sǎmburu deri, ben baawure u da u wāa win temǎ.

¹¹ Ma na siri kowobu taare wē na nεε, mban sǎna ba dera ba Yinni Gusunǎn sǎa yee te deri. Ma na wure na Lefiba ka wom kowo be menna, ma na bu wesia ben sǎma sǎo.

¹² Yera Yudaba ba ka ben alikaman bǎnu na ye ba wuna wǎkuru baateren wǎllǎ ka tamgia ka gumgia.

¹³ Ma na dii tèn mi ba ra dǎa ni doke yǎku kowo Selemia ka tire yoro Sadǎku ka Pedaya, Lefiban turo nǎmu sǎndia. Ma na bu Hananu, Sakurin bii, Matanian debubu nǎmu sǎndia u bu somi. Domi ba sǎa naanεgibu. Beya ba ko n da begibu dǎa ni bǎnu kue.

¹⁴ Gusunǎ nen Yinni, a de a n man yaaye nen ye na kua kpuron sǎ. A ku sǎmbu te duari te na kua ka naanε wunen sǎa yee te ka ten woodaban sǎ.

¹⁵ Yen waati ye sǎo, na tǎmbu wa Yudan temǎ ba resem gamamǎ tǎo wērarugiru sǎo, ma gaba doo bǎkunū duusiamǎ ma gaba ketεkunū tam sǎbimǎ ka resem ka dǎa marum mε ba mǎ figie ka maa sǎmunu ganu ba ka naamǎ Yerusalemū. Ma na bu kirǎ kua bu ku gǎanu dǎra tǎo te.

¹⁶ Tirigii be ba maa wāa mi, ba ra ka swēε ka kia dabinu nε bu Yudaba ka Yerusalemugibu dǎre sanam wēragim sǎo.

¹⁷ Ma na Yudan wirugibu taare wē. Na bu bikia na nεε, mban sǎna ba kǎsa mǎ ba tǎo wērarugiru disi

dokemə.

¹⁸ Nge meya bešen sikadoba ba raa kua. Ma Gusunə u sun wahala dabinu surema wuu ge səə. Yera ba kī bu maa win məru seeya bu tšə wērarugii te disi doke?

¹⁹ Ma na yiire bu Yerusalemun kənnəsu kene sanam me sšə u dua tšə wērarugiru tu sere tore kpa bu ku su kenia ma n kun mə tšə wērarugiru ta kpa. Ma na nen səm kowobu gabu yi yi kənnə sin mi bu ku ka de səmunu ganu nu du tšə wērarugii te səə.

²⁰ Yera kia bwese bwesekan dərobu ba kpuna wuun biruə nge nən yiru.

²¹ Ma na bu kirə kua na nee, mban sšna ba kpuna wuun təwə gbārarun biruə. Na maa bu sšwa na nee, bə n maa yen bweseru kua, kon bu nəma doke.

Saa yen dəma ten di, ba n maa naare tšə wērarugiru səə.

²² Ma na Lefiba sšwa na nee, bu tii deerasio kpa bu na bu Yerusalemun kənnəsu kšsu bu ka tšə wērarugii te yi Yinni Gusunən sš.

Yinni Gusunə, yeniban sš, a de a n man yaaye. Kpa a man kšsu wunen durom bakam sš.

²³ Waati ye səə, na Yuuba wa ba kurəbu sua Asidəduba ka Məabuba ka Aməniban min di.

²⁴ Ma ben bibu gabu ba Asidədugibun barum gerumə. Ba n Yudan barum yē. Tən tuko baruma ba gerumə.

²⁵ Na bu taare wē, ma na bu bšrusi. Na ben gabu so, ma na gabun seri wukura. Ma na nee, bu bšruo Yinni Gusunən wuswaə bu nee, ba n maa ben bii wəndiaba tən tukobu kēmə bu sua kurəbu. Ba n maa derimə ben aluwaasiba bu tən tukobun bii wəndiaba sua kurəbu.

²⁶ Domi yera Salomɔɔ Isireliban sina boko u kua. Sunɔ goo sari wi u ka nùn weenε handunia ye sɔɔ. Gusunɔ u nùn kī. Ma u nùn kua Isireliba kpuron sunɔ. Adama ka mε, kurɔ be ba sãa bwese tukunu ba nùn sure durum sɔɔ.

²⁷ Yen sɔ, sa ñ maa kī su nɔ bu nεε, bεεya i taare baka yenin bweseru kua i bwese tukunu sɔɔ kurɔbu sua, kpa i ko naanε sariba Yinni Gusunɔn mi.

²⁸ Yoyadan bii turo, Eliasibu wi u sãa yãku kowo tɔnweron debubu, wiya u sãa Sambala Horonigiin biin durɔ. Yen sɔna na nùn gira nen min di.

²⁹ Yinni Gusunɔ, a ku bu duari. Domi ba wunen sãa yeru disi doke. Ma ba ñ arukawani yibie ye yãku kowobu ka Lefiba ba ka nun bɔkua.

³⁰ Na dera ba gãa tukunu kpuro wuna ben suunu sɔɔn di. Ma na yãku kowo be, ka Lefi ben baawure wesia win sɔmburu sɔɔ. Ma na dera ba wooda ye mεm nɔɔwa ye ya weenε be, yãku kowobu bu mεm nɔɔwa,

³¹ ba maa yãku dãa kasu yen saa sɔɔ ma ba ben dĩa gbiikinu wε.

Gusunɔ nen Yinni, a de a n man yaaye yeniban sɔ.

Bibeli Gusunɔn Gari
The Holy Bible in the Baatonum language of Benin,
also called the Bariba language

copyright © 2013 SIM

Language: Bariba (Baatonum)

Translation by: SIM International

Bariba, Bibeli Gusunɔn Gari

This translation, published by the UEEB/SIM au Benin, was published in 1996.

If you are interested in obtaining a printed copy, please contact the SIM at SIM, BP 15, Parakou, Benin.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 29 Jan 2022
00601790-b883-5da1-83f2-d05a7fa289a8